



## ПРЕЗИДІЯ ПОСТАНОВА

20.04.2021

м. Київ

№ П-34-16

### Про стан безпеки праці та захист здоров'я працівників в умовах пандемії COVID-19

Становище найманих працівників, інтереси яких представляє ФПУ, з кожним роком ще більше ускладнюється. Профспілки неодноразово зверталися до Уряду з вимогою та пропозиціями вжити необхідних заходів щодо виправлення надзвичайної ситуації з безпекою праці та належним захистом здоров'я працівників, що склалася в Україні.

Під гаслами дерегуляції і децентралізації останніми роками в Україні відбувається руйнація існуючої системи державного захисту та організаційно-правового механізму реалізації конституційних прав працівників у сфері охорони праці, який напрацьовувався десятиліттями.

Реалії такі, що зміст і спрямованість діяльності держави на сьогодні визначаються виключно у напрямі обмеження прав та державних гарантій соціального захисту працівників. Кабінет Міністрів України фактично усунувся від свого головного обов'язку щодо утвердження і забезпечення прав і свобод людини, збереження її життя та здоров'я, які згідно з Конституцією України є найвищою соціальною цінністю держави. Такі дії Уряду не наближують Україну до цілей, визначених Угодою про асоціацію з ЄС, а навпаки, віддаляють її від них.

Економічна і соціальна криза в Україні, викликана, зокрема, й світовою пандемією COVID-19, ще більше поглибила кризу і в сфері безпеки праці, випадки травмування працівників стали траплятися частіше, а наслідки їх – тяжчі.

Так, за 2020 рік кількість нещасних випадків на виробництві, порівняно з 2019 роком, збільшилась на 58%, а кількість нещасних випадків зі смертельним наслідком – на 55%.

Загалом, порівняно з 2019 роком у 7 разів збільшилась кількість нещасних випадків на роботі, включаючи гострі професійні захворювання, в тому числі на COVID-19. Кількість повідомлень про такі випадки і професійні захворювання зі смертельними наслідками збільшилась на 25% (з 1228 до 1541). Однак, страховими випадками було визнано лише 16,3% не смертельних і 42,4% смертельних випадків, що позбавляє права працівників на отримання страхових виплат від Фонду соціального страхування і відновлення їх здоров'я, залишає працівника без засобів для існування та лікування.

Профспілки також стурбовані високими рівнями захворюваності та смертності, спричиненими COVID-19, особливо серед медичних працівників, які перебувають в умовах підвищеного ризику. Кількість медичних працівників, інфікованих COVID-19, за час пандемії складає в середньому 20% від усіх захворілих в Україні. Кожен п'ятий інфікований в Україні – працівник медзакладу. Це найбільший показник порівняно з країнами ЄС та світу, де він не перевищує 10%. Серед причин, що зумовлюють поширення захворювання серед медпрацівників, передусім можна виділити недостатні дії Уряду в умовах надзвичайної ситуації в Україні, спричиненої пандемією, неналежне фінансове забезпечення медичних закладів на проведення заходів із запобігання поширенню захворюваності на COVID-19, яке має здійснюватись коштом державного та місцевих бюджетів та бути передбаченим саме на ці цілі, відсутність чіткого плану дій медичного закладу, порушення визначеного маршруту пацієнта та стандартів ведення пацієнтів, недостатня кількість та якість засобів індивідуального захисту медиків від COVID-19. Поряд з цим, через надмірне навантаження медпрацівників нині існує гостра потреба у подоланні зростаючого рівня стресу й емоційного виснаження медичних та соціальних працівників, необхідність надання їм психологічної та соціальної допомоги з реабілітації та відновлення їх здоров'я, запобігання емоційному вигоранню на роботі.

Однак, замість дієвих державних заходів, спрямованих на покращення захисту життя і здоров'я працівників в умовах надзвичайної ситуації в Україні, спричиненої пандемією, подолання її наслідків, упередження аварій, нещасних випадків та захворюваності, під виглядом дерегуляції у сфері охорони праці руйнується вся система державного управління та належного захисту прав працівників у сфері охорони праці. З'явилися низка урядових законопроектів, де значно звужено трудові права працівників, їх належний соціальний захист, зокрема вилучено права працюючих у важких та шкідливих умовах праці на пільги і компенсації, регулювання цих питань у колективних договорах. Також відбуваються спроби виключити норми щодо права працівників на захист їх прав профспілками, представлення їх інтересів у перемовинах з роботодавцями та державними органами, права профспілок на здійснення заходів громадського контролю за додержанням законодавства та прав працівників у сфері охорони праці тощо.

Така ситуація в поєднанні з масштабним наступом на права трудящих та профспілок, зокрема щодо захисту життя і здоров'я працюючих, потребує від членських організацій ФПУ більш активних дій. Набуває особливо важливого суспільного значення повернення в суспільстві поваги до людини праці та належний захист її життя та здоров'я. Це спільне завдання сторін соціального діалогу, але без постійних активних дій профспілок його реалізація може не відбутися.

Для істотного поліпшення профспілками роботи в сфері охорони праці необхідно підвищити ефективність використання наявного кадрового потенціалу технічної інспекції праці профспілок та можливості профспілкових виборних органів різних рівнів, постійно контролювати негативні процеси у сфері безпеки праці, своєчасно й активно впливати на їх перебіг, кваліфіковано

й ефективно захищати права спілчан, особливо в умовах надзвичайної ситуації, спричиненої пандемією COVID-19.

Враховуючи негативні явища у сфері охорони праці, спричинені пандемією COVID-19, Міжнародна організація праці запропонувала відзначити 28 квітня 2021 року Всесвітній день охорони праці під гаслом «Передбачати, готуватися та реагувати на кризи – інвестуймо зараз у стійкі системи безпеки та здоров'я на роботі (БЗР)», у заходах якого активну участь братимуть і профспілки.

З метою підвищення захисної ролі профспілок у справі збереження життя і здоров'я спілчан у сучасних умовах, Президія Федерації професійних спілок України

### **ПОСТАНОВЛЯЄ:**

1. Узяти до відома Інформацію про стан охорони праці та захист прав працівників у цій сфері (додаток 1).

2. Схвалити Заяву Федерації професійних спілок України щодо безпеки і здоров'я працівників в умовах пандемії COVID-19 (додаток 2).

3. Керівництву Федерації профспілок України продовжити роботу щодо відстоювання прав працівників на безпечні умови праці, належний соціальний захист, вживати вичерпних заходів щодо недопущення скасування або звуження змісту й обсягу цих прав, зокрема під час опрацювання законопроектів «Про безпеку та здоров'я працівників», підготовленого Міністерством розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України.

4. Рекомендувати керівникам членських організацій ФПУ:

– посилити заходи щодо захисту прав членів профспілок у сфері охорони праці, їх життя і здоров'я в умовах надзвичайної ситуації в Україні, спричиненої пандемією COVID-19;

– забезпечити в системі профспілкових органів єдиний скоординований підхід до організації громадського контролю за додержанням роботодавцями законодавства про охорону праці, ефективний та кваліфікований захист членів профспілок у цій сфері, підбір та якісне сучасне навчання уповноважених представників профспілок з питань охорони праці;

– не допускати випадків відмови в наданні допомоги працівникам щодо захисту їх прав у сфері охорони праці через відсутність у складі всеукраїнських профспілок і територіальних профоб'єднань, а також їх членських організацій технічних інспекторів праці або уповноважених представників профспілок з питань охорони праці;

– провести роботу щодо зміцнення кадрового складу технічних інспекцій праці всеукраїнських профспілок і територіальних профоб'єднань за рахунок профспілкового бюджету, в тому числі шляхом кооперації коштів. У разі неможливості введення до штату посади технічного інспектора праці у зв'язку із складним фінансовим становищем визначати уповноважену особу з питань охорони праці (представника з питань охорони праці відповідної профспілки) з обов'язковим проходженням відповідного навчання та перевірки знань;

– узяти активну участь у заходах з відзначення Всесвітнього дня охорони праці в Україні у 2021 році та вшанування пам'яті загиблих на виробництві.

5. Доручити Прес-центру ФПУ висвітлити участь профспілок у заходах з відзначення Всесвітнього дня охорони праці в Україні на Офіційному веб-сайті ФПУ, в газеті «Профспілкові вісті» та інших ЗМІ.

6. Контроль за виконанням постанови покласти на заступника Голови ФПУ Драп'ятого Є.М.

Голова ФПУ



Г.В. Осовий